

LÄNGDSEKTION AA GENOM TÄVLINGSOMRÅDET 1:400

Centrumbyggnaden

Kulturbyn

KULTURBYN

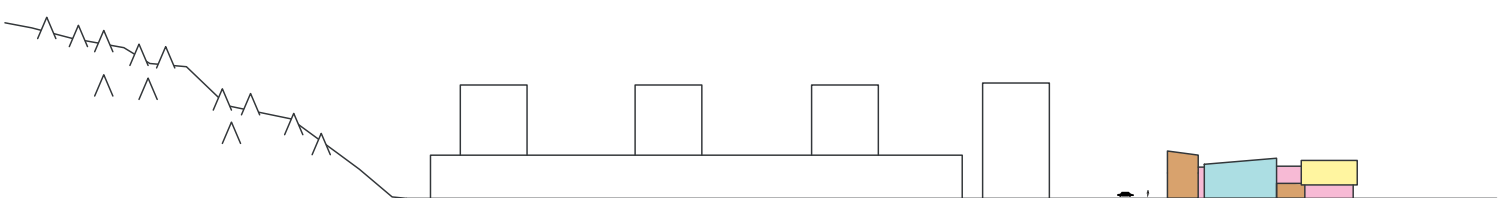
Kulturbyn är en öppen och tillgänglig mötesplats för alla. Som besökare kan du lätt röra dig i byn mellan aktiviteter både ute på torget och inne i byggnaden. Kulturbyn är som ett andra hem, här läser du läxan ostört, hänger med kompisarna, går på konsert, lyssnar på författare, skapar, bygger eller leker med barnen.

Stadsrum
Bergsjön är ett miljonprogramsområde tidstypiskt planerat gällande trafikseparering och bebyggelsestruktur. Området karakteriseras av repetitiva storskaliga byggnader. Materialen är återkommande betong eller skivmaterial och detaljeringsgraden är ofta låg. Det centrala stråket som går från Spårvagnen till platsen för det nya kulturhuset ligger i norrläge längs Centrumbyggnadens skuggiga fasad. I gatunivå vänder sig all verksamhet inåt då centrumbyggnaden i stort saknar skyltfönster. Två byggnader längs stråket närmre spårvagnen

skiljer ut sig. De har en större variation i materialitet och kulör – loftgångshuset och kyrkan.

Generellt karakteriseras gaturummet av få framsidor. Området saknar tydliga mötesplatser och tydliga offentliga rum med södersol.

Själva tävlingstomten omges av ljusa storskaliga byggnader i varierande höjd. Fasaderna är slutna mot gatan förutom en liten restaurang i Centrumbyggnadens hörn. Den enda byggnad som skiljer ut sig är den nya vårdcentralen som är röd och håller hög kvalitet i fasadbearbetning. Men eftersom byggnaden står på pelare och verksamheten är upplyft från marken bidrar den inte till ett mer aktivt eller rikare gatuliv.

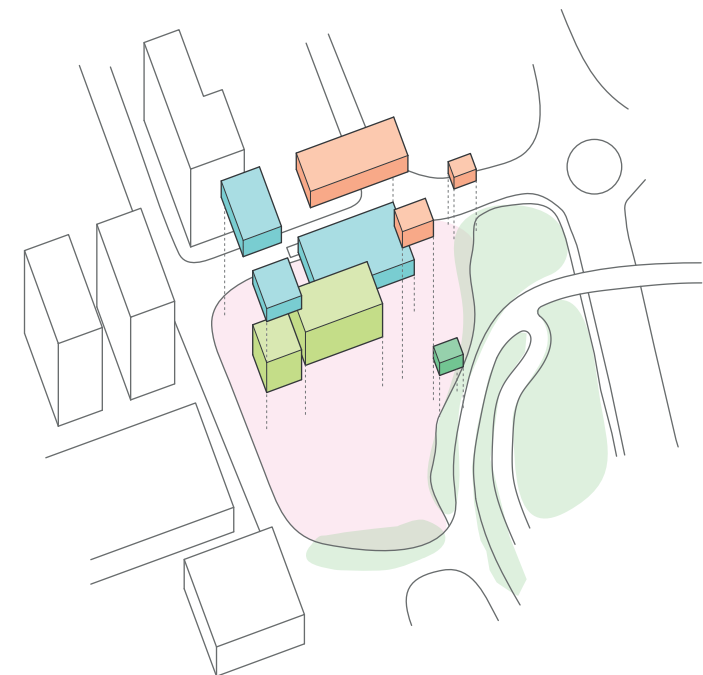
Kulturhuset tillför en mellanskala

En av tävlingstomtens stora kvaliteer idag är en slänt med uppvuxen skog i öster. Denna Björkbacke utgör en viktig fond för Bergsjöns centrum men är idag otillgänglig. Uppför slänten slingrar sig Saturnusgatan som landar vid en förskola på toppen och leder sedan vidare till ett bostadsområde som är placerat över Bergsjöleden. För att kunna gena över torget har en smitväg bildats naturligt genom skogen. Från torgets norra del intill bussgatan och Tellusgatan når man ytterligare en förskola samt bostäder. Tävlingstomten ligger alltså i korsningen mellan två förskolor, busshållplats, vårdcentral och mataffär varför det kommer röra sig mycket barn och vuxna vid olika tidpunkter på platsen.

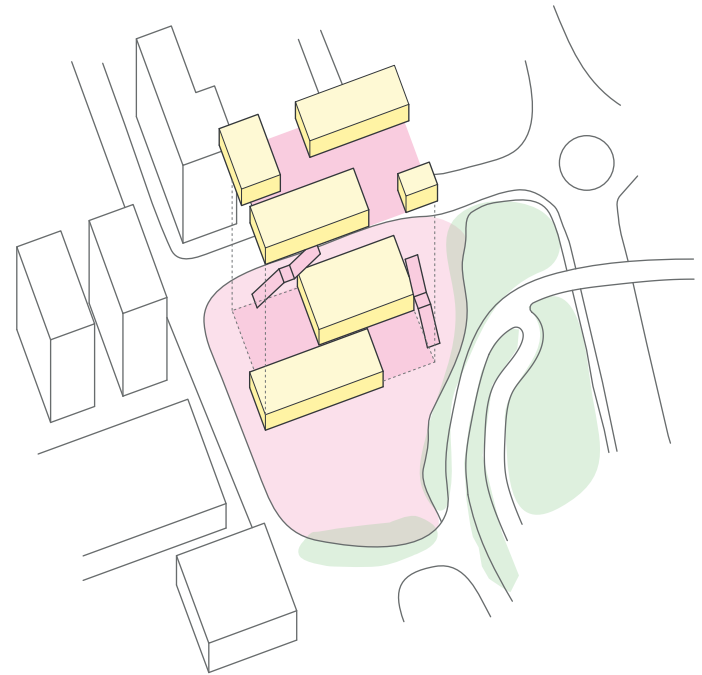
Koncept
Kulturbyn är Bergsjöns nya samling av kulturaktiviteter och mötesplatser. Vi ser torget och byggnaden som en sammanvävd enhet. Det offentliga rummet rör sig fritt över torget in och upp i byggnaden. Biblioteket fungerar interiört som en brygga för övriga kulturaktiviteter då funktionen är fri att använda när som helst på dygnet.

De byggda volymerna särskiljer sig med olika innehåll. Dessa adderas intill varandra och gör själva byggnaden avläsbar. Öppna rum bildas i strategiskt viktiga lägen fördelat över hela tävlingsområdet för att aktivera hela platsen. Värdefulla siktlinjer genom de öppna ytor ger god överblick.

Placering
Byggnaden är placerad mitt på torget, en byggnad utan baksidor. Det är en byggnad som både kan annonsera sig själv och sina verksamheter och är åtkomlig från alla håll, en

Kulturbyn

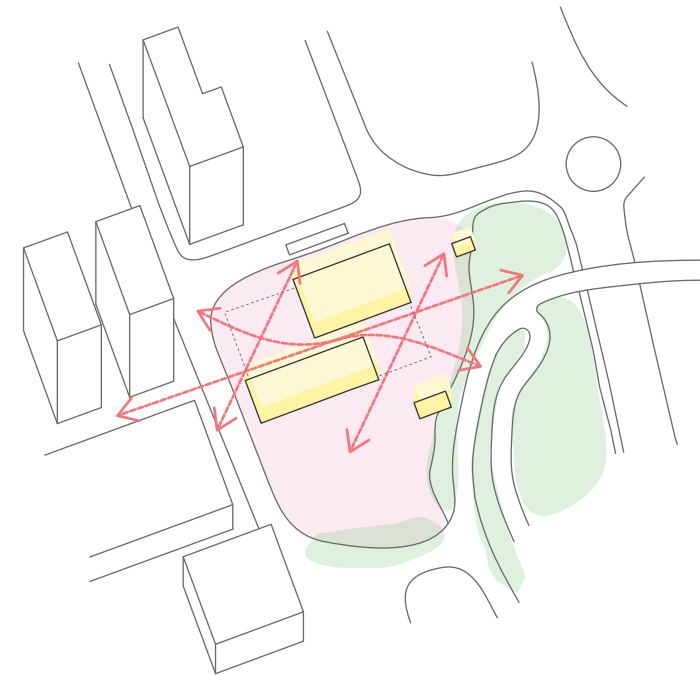

Offentligt rum

byggnad som är tydlig och trygg att röra sig runt om. Alla husets sidor erbjuder aktivitet både interiört och exteriört. Även husets trappor till övervåningen ligger i fasad för att göra dessa lättillgängliga utifrån och aktivera fasaderna.

Byggnadens placering möjliggör också att vi kunnat bevara den gröna slänten. Det gröna inslaget som är en viktig programfråga har vi naturligt i Björkbacken. Vi gör den till en framsida, mer användbar och tillgänglig. Det blir en naturlig del av torget och används för att skapa sittplatser och andra aktiviteter. Ett populärt kvällshang i väster.

Byggnaden ligger också på den plats av torget som skuggas av omkringliggande byggnader vilket gör att vi nyttjar den delen av torget som är solbelyst för själva torgfunktionen. Med byggnadens placering har vi också möjlighet att undvika säkerhetsavståndet till "farlig godsled" och det krav som detta medför tex avseende materialval.

Siktlinjer och kopplingar

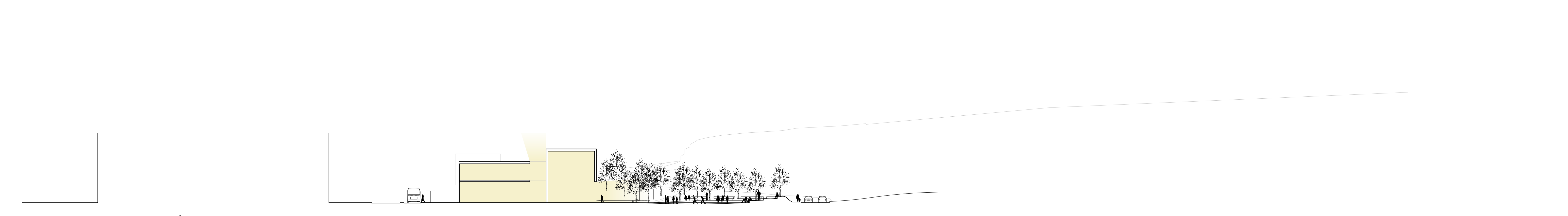
KULTURBYN ■ □ □ □

SITUATIONSPLAN 1:400

BYGGNADEN SEDD FRÅN BERGSJÖLEDEN

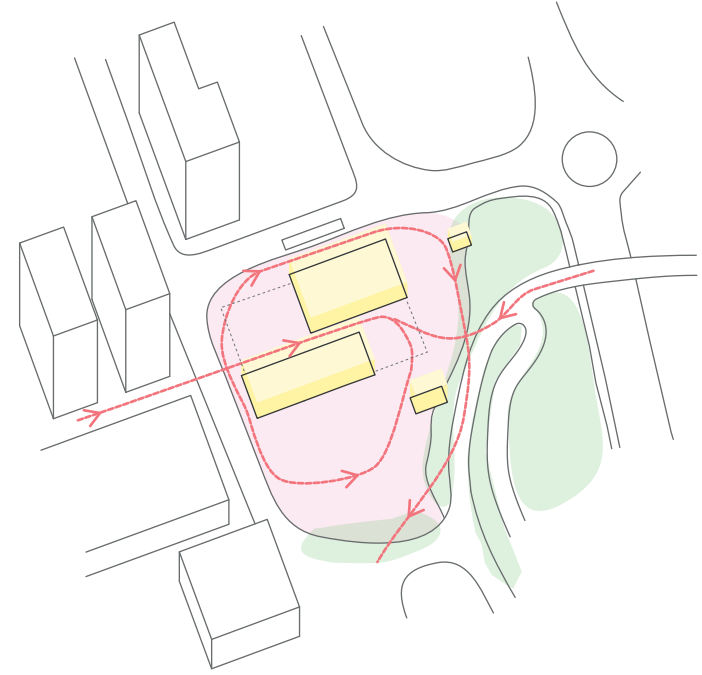

TVÄRSEKTION BB GENOM TÄVLINGSOMRÅDET 1:400

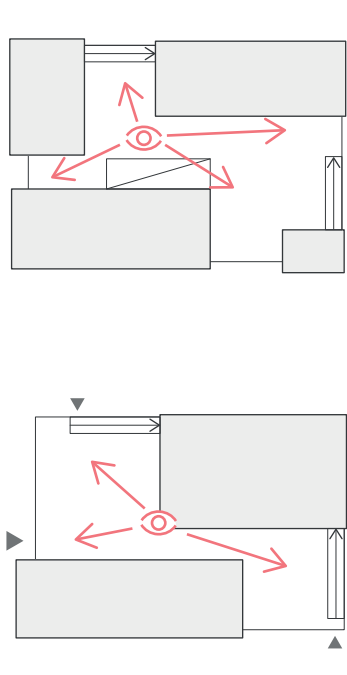
Rörelse

Byggnaden är åtkomlig med entréer från alla håll men har en huvudentré. Entréerna riktar sig åt olika håll och aktiverar alla sidor och förstärker idén om kulturbyn.

Huvudentrén når man främst från det sk huvudstråket som går över Rymdtorget från Spårvagnen. Från huvudentrén går ett visuellt stråk genom byggnaden där den gröna kullen i fonden framträder. Själva entrérummet är bibliotek, foajé och reception i samma rum. Här blir husets olika funktioner tydligt. Direkt till höger finns multisalarna 1 och 2, här kan man även se in om händelsen tillåter tex dans, konferens eller gympapass. Snett till vänster finns utställning och trappa till övervåning. Härifrån ligger busshållplatsen i direkt anslutning. Via entrén intill bussarna går det också att komma till övervåningen där bibliotek och verkstäder finns. Kommer man kvällstid och bara ska använda verkstäderna kan man lätt smita in den här vägen. Rakt fram från entrérummet finns café och

Rörelse genom Kulturbyn

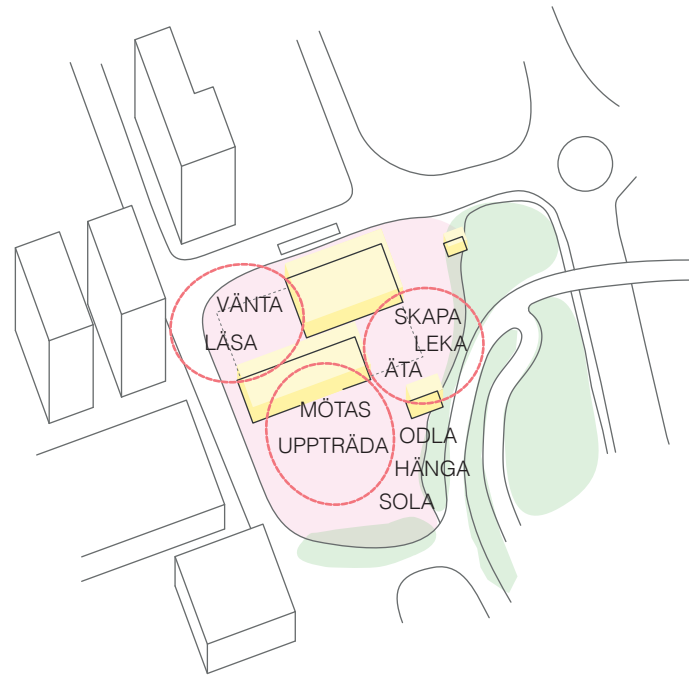
Överblickbarhet

barnbiblioteket. Genom atriets som ligger rakt fram kan man blicka upp till övervåningen till vuxen- och ungdomsbiblioteket. Atriet blir orienterande då det är mitt i huset, växter hänger ner från krukor som pendlas från ljusinsläppet.

Receptionen tillsammans med café har överblick över hela nedre plan. Via Saturnusgatan, om du tex hämtat barn på förskolan, kan man glida in vid entrén i hörnan intill slänten vid barnbiblioteket. Via denna entré kan man även ta sig upp i övervåningen och komma till ungdomsbiblioteket, samt verksamhet för unga.

Inlast och serviceutrymmen nås vid hörnan intill bussgatan och den gröna slänten.

Kopplingen mellan Ute och Inne
De interiöra funktionerna spiller ut och är integrerat med husets utsida. Den stora multisalen kan spilla ut på torget vid fest eller konferens om man även vill mingla utomhus eller bara

Rumsligheter och aktiviteter

släppa in luft. Café har sittplatser både på torget i sydväst läge och i slänten samt ett växthus utanför där man kan hämta kryddor för café. Utanför verkstaden ligger ett utomhusförråd där det finns diverse verktyg och redskap samt tälga arbetsbord för den som behöver arbeta utomhus kopplat till skapande verksamhet. Vid entrén med publika datorer och hängplatser kan man vänta på bussen både inne och ute eller ta en snabbbrunda i utställningen.

Torget
Likväl som att Kulturhusets aktiviteter kan spilla ut på torget kan torgets liv och rörelse bli en tillgång inomhus.

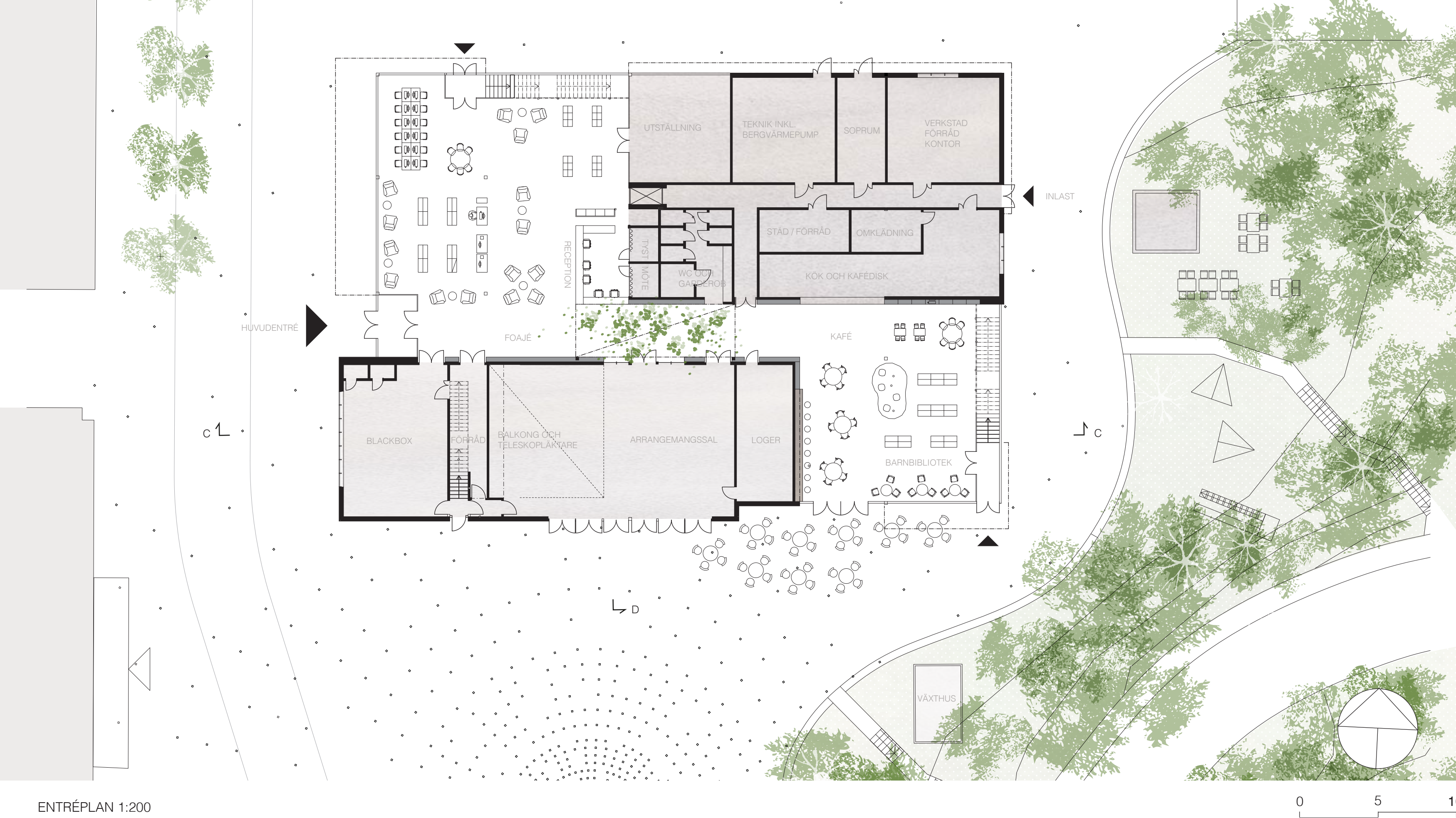
En av platsens stora kvaliteter idag är den slänt med uppvuxen skog som utgör en viktig fond för Bergsjöns centrum. Denna slänt – en Björkbacke - vill vi göra så liten åverkan i som möjligt. Vi vill fortsätta utnyttja denna som ett fondmotiv och ladda den så att Björkbacken blir en aktiv del i torget. Björkbacken-Torget-Kulturhuset är

den samstämda trio som utgör Bergsjöns nya målpunkt. En böljande kant utgör gränsen mellan backen och torget. Upp i slänten anläggs rikligt med sittplatser i bästa solläge. Dessa formar en amfiteaterliknande del mot torgets scen. Platsen är förberedd med framtagna el för ljud och ljus. Här kan man via Bluetooth koppla upp sig till torgets högtalarsystem.

Trapplopp i två punkter skapar förbindelser upp mot Saturnusgatan. En lekplats samt uteverkstad anläggs öster om Kulturhuset för att aktivera denna del av Björkbacken och få aktiviteter på platsen även dagtid. Västerut förlängs Björkbacken och famnar därmed hela torgytan. Ett rumsligt samband skapas därmed mellan nuvarande centrumbyggnad, Vårdcentralen Kärran, det nya Kulturhuset, torget och Björkbacken. Och de rumsligt tydliga sammanhanget i anslutning mot vårdcentralen med rampen ned mot garaget och de öppna trafikytorna skärmas av från torget.

Torget är en öppen flexibel yta som går att använda på en mängd olika sätt. Det är en yta som tydligt definierar en plats och skapar ett sammanhållande kitt mellan centrumets olika byggnader. Torget består av ny och återvunnen (från platsen) mörk smågatsten. Ljus smågatsten sprids i den mörka ytan i ett radiellt mönster med en svagt skålad yta som skapar ett sammanhang med de anlagda sittgradängerna i slänten). Den mörka ytan med dess ljusa punkter skapar ett sammanhängande mönster som även går igen inne i Kulturhuset. Framför entréer och i stråk över torget slipas smågatsten för att skapa tillgängliga stråk.

Fordonstrafiken sker på gångtrafikanterns villkor i en nedsänkt körbana över torget och vidare genom Björkbacken där den kopplas på befintliga gator. Körbanan består av samma mönster som torget och är i delar upphöjd där större gångrörelser sker. Norr om Kulturhuset, från infartsvägen, smalnas gatan av i enlighet med

ENTRÉPLAN 1:200

PLAN 2 1:200

ELEVATION SÖDERFASAD 1:200

ELEVATION VÄSTFASAD 1:200

ELEVATION ÖSTFASAD 1:200

ELEVATION NORRFASAD 1:200

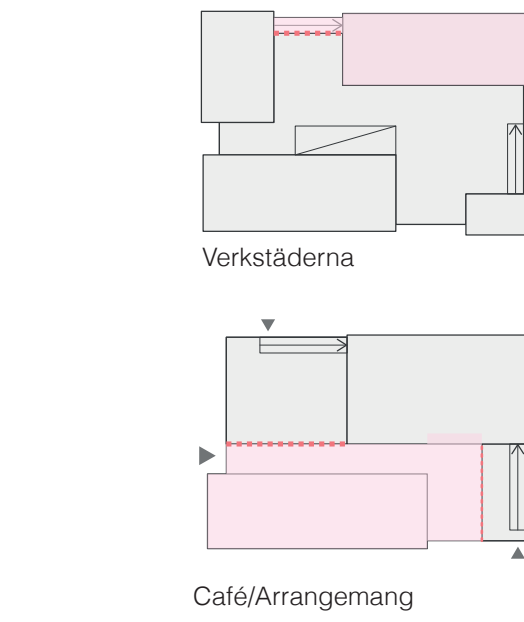
BYGGNADEN SEDD FRÅN STRÅKET VÄSTERIFRÅN

direktiven i tävlingsmaterialet. Här arrangeras även busshållplatsen.

Byggnaden
Byggnadens grammatik är avläsbar från utsidan. Huset har en uppglasad del som likt torget är en plats där man inte behöver boka tid utan finns till för alla vid alla tidpunkter. Husets uppglasade del talar mer om dynamik, flexibilitet, rörelse och förflyttning, här ligger också husets trappor. Byggnadens mer taktila volymer i form av "boxar" med stora fönsteröppningar visar upp sig i skiftande material och kulörer. Dessa erbjuder olika bokningsbara aktiviteter som verkstad, skapande verksamhet, aktivitet för unga, multisal med mera, även husets personal och serviceutrymmen inryms i varsin volym. I varje fönster pågår intensivt arbete av olika karaktär, vare sig det är skapande verksamhet eller kulturhusets administration. De olika materialen ger fasaden variation och dynamik samt drar ner skalan på den annars storskaliga platsen. Varje volym har sitt pulpettak som vinklas åt olika

håll vilket ger ett varierat taklandskap. Vid infarten från Bergsjövägen samt hörnet vid torget mot Spårvagnsstråket, reser sig taken och annonserar dessa två strategiskt viktiga hörn.

Program
Biblioteksfunktionen genomsyrar hela kulturhuset. Ett rum öppet för alla. Ska man besöka ett bibliotek behöver man vare sig betala eller boka tid utan det står alla fritt att vara en del av miljön. Vi ser därför att funktionen har stor potential att vara integrerande och en mötesplats på riktigt. För att biblioteket just ska bli lättillgängligt ser vi det som viktigt att biblioteksfunktionen upplevs som en del av den allmänna och flexibla ytan i kulturhuset. Som funktion får den inte upplevas som vare sig uppfordrande eller avvisande utan bara finnas där var du än är eller ska göra när du tar dig runt i byggnaden. Vi ser inte heller biblioteksmiljön som en yta för bara böcker utan något som måste hänga med i utvecklingen av lärande och läsande vilket inkluderar digital kommunikation, spel, sociala

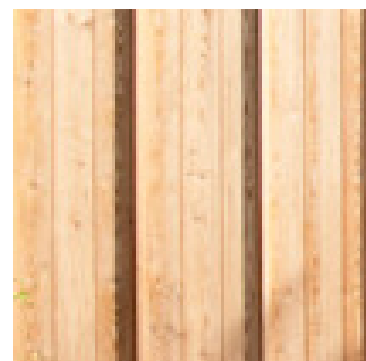

Möjlig zonindelning

medier etc. För unga och barn är det ett viktigt komplement till skol- och förskolemiljön i lärandet. Multisalarna är till för diverse olika aktiviteter, exempelvis konferens, bröllop, dans. Rummen kan tänkas användas av både de som bor i Bergsjön men även utanför. Rummen väter åt torget och går också att öppna upp mot denna sida, vilket ger en extra kvalitet.

Caféet ligger i byggnadens nav. Stora glaspartier gör det möjligt att öppna upp caféet och låta verksamheten spilla ut på torget. Här blickar man också mot den gröna slänten och har växthuset alldeles utanför. Eftersom funktionen är placerad centralt kan man låta funktionen spridas över hela entréplan. För uppträdande ser vi gärna att detta sker där man tycker det passar över hela entréplan. Ytan är flexibel med lätta möbler och hyllor på hjul gör det lätt att möblera om. Vår tanke är att det är något som till synes verkar mer spontant och står som kontrast till scenverksamheten i multisalarna.

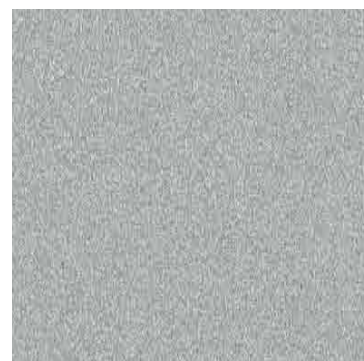
Barnbiblioteket har placerats på entréplan i hörnet intill slänten. Det är lätt att nå funktionen om man kommer med barnvagn. Miljön är lekfull med boktråg, sittmöbler, ett sagorum samt avskärmande draperi. Skön- och facklitteratur samt ungdomslitteratur finns på övre plan. Ungdomslitteraturen tänker vi att den lämpligt placeras intill rum för Unga samt verkstäderna. Skön- och Facklitteratur ligger mellan personalrum och verkstäder. Verkstäderna placeras på övre plan. Dess fönster väter åt bussgatan. Eftersom det är en verksamhet som kan tänkas vara aktiv

Ref: The Timber Fin House, Neil Dusheiko Architects

Trä

Metall

Genomfärgad fibercement

Genomfärgad fibercement

Genomfärgad fibercement

även kvällstid bidrar den till ljus och aktivitet åt hörnet intill bussgatan. Man kan ta sig upp via valfri trappa alternativt kvällstid komma utifrån via entrén vid bussarna och gå rakt upp och in i verkstäderna. Rum för unga ligger placerad på övervåning blickande ut mot torget. Dessa kan man både nå från entréplan alternativt smita upp utifrån via entrén från torget intill slänten. Personalrummen placeras i huvudsak på övervåning i aktivitetsbaserade arbetsplatser. För att komma till personalrummen kan man smita in från trappan intill bussarna alternativt ta sig via

huvudentrén och upp valfri trappa. Personalen har sin utsikt mot stråket från Spårvagnen.

Material
Eftersom Bergsjön liksom många av våra miljöprogramsförorter är märkta av begreppet "betongförtort" är det av stor vikt att välja material som till skillnad från betongen bidrar till att åldras fint och gynnar miljön. Material som ger en ny kvalitet och skala till platsen. Vi har valt att använda material som åldras vackert, är skönt att ta på, bryter ner skalan och ger variation och

lekfullhet till ytan. Ett material som tillför en doft av natur och dessutom är miljövänligt. Vi har därför valt att arbeta i trä i alla volymer. Vi har dock velat bryta upp tråkigheten med andra material som ger huset lekfullhet och färg. Trät blandas upp med glitrande plåt och färgad fibercement i tre olika kulörer. Vissa delar är enbart trä. Gemensamt för alla fasader är att locklisten oavsett material alltid är i trä. Volymerna flätas in i den helt uppglasade volymen.

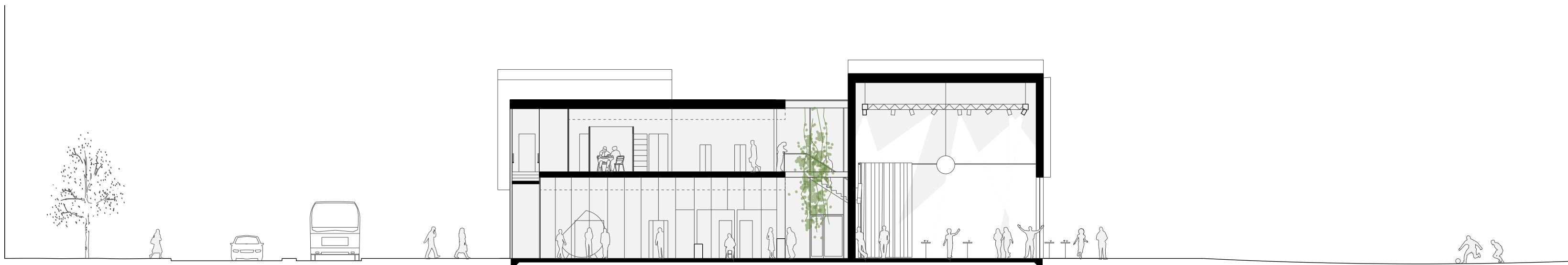
De materialbeklädda volymerna är även synliga inifrån då fasadens lockläkt följer med på insidan. De interiöra djupa väggarna innehåller blandat bokhyllor, sittnischer, låsbara skåp, förvaring, ståbord samt informationstavlor. Det interiöra golvet ansluter till torgbeläggningen genom dess mönsterläggning som fortsätter inomhus. Samma vita sten gjuts in i en slipad betongyta, vilket ger golvet liv och skapar en känsla av torg även interiört.

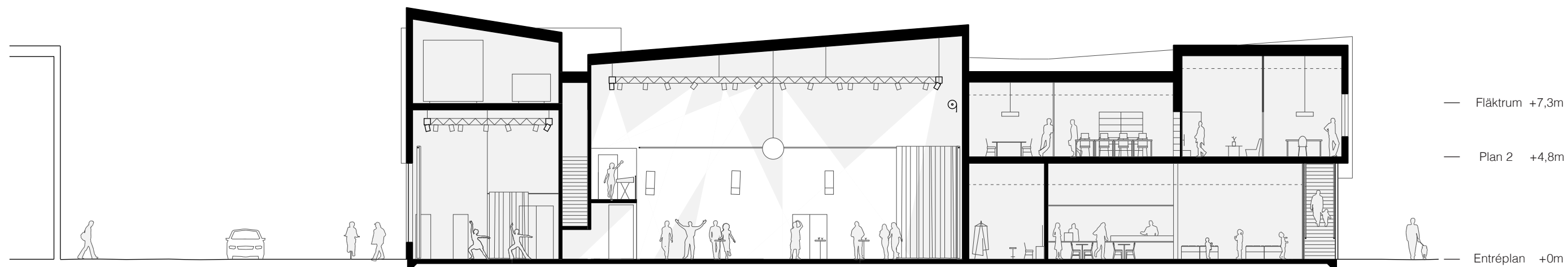
BARNBIBLIOTEK OCH CAFÉ

ÖVRE: ATRIUM NEDRE: ENTRÉN

TVÄRSEKTION DD 1:200

LÅNGDSEKTION CC 1:200

Teknisk Beskrivning

Kulturgeograf
Under förslaget framväxt har vi fört samtal med Irene Molina där idéerna om trygghet och integrering varit centrala. Irene Molina är professor i kulturgeografi vid Uppsala Universitet. Hon forskar om staden som plats för sociala maktrelationer.

Kalkyl
Tomas Carlsång genom Beräkningskonsulterna har gjort en kostnadsindikation för att säkerställa att byggnaden klarar angiven budget.

Brand
Jonatan Klint genom Tyréns har sett över att byggnaden uppfyller brandkrav.

Konstruktion
Byggnadens grundläggning utförs som betongplatta på mark. Grundläggningen medger minimal schaktning vilket är kostnadseffektivt.

Hissgrop sticker ner under plattan och utförs i betong.

Stommen är prefabricerad och består av pelare och balkar av stål. Bjälklagen består av förspända bjälklagselement av betong. Byggnaden stabiliseras med diagonaler i fasad. Mellan stålpelare utförs täta delar som utfackningsväggar som fullisoleras, utöver detta finns glaspartier. Glaspartier infästs till sin leverantörs profilsystem som ansluts mot pelare i fasad.

Valet av balk-/pelarstomme av stål och prefabricerade bjälklag har valts för att det passar byggnadens gestaltning samt att stomtypen är mycket vanlig. Det gör att kunskapen för utförande och kalkyl är goda, samt att det finns stor tillgång på alternativa entreprenörer.

Bjälklagen kan utföras med prefabricerade håldäckselement. Håldäcksbjälklagen kan spänna över relativt stora spännvidder vilket

gör det möjligt att ha öppna och flexibla delar i kulturhuset. Det är också en relativt tung konstruktion som kan klara höga ljudkrav vilket är positivt för den akustiska miljön med så angränsande och skilda verksamheter som kulturhuset kommer att innehålla. Uttragande delar över t.ex. barnvagnsparkering vilar på konsoler av stålbalkar.

Över plan 2 har taket olika höjder och lutningar. De olika höjderna tas upp genom placering av stålpelare i hörn för respektive del och trapetsplåt som vilar på stålbalkar. Taket fullisoleras och utförs som tätt tak med tätskikt ovanpå isolering.

Hållbarhet
Henrik Stellnert samt Anders Enebjörk på Tyréns har gjort en erfarenhetsmässig bedömning av projektet för att se att projektet i en vidare projektering kan utvecklas för att möta kraven för Miljöbyggnad Silver samt Higabs Miljöplan. De större glasytorna och takljuset i mitten av byggnaden är positivt för tillgången till dagsljus.

Byggnaden är delvis självskuggande och kommer att kunna kompletteras med rörlig utvändig solavskärmning mellan träribborna i fasad för att hantera solvärme och instrålning och få bästa möjliga dagsljusförhållanden. I en vidare projektering kommer projektet utvecklas med bl.a energi- och dagsljusberäkningar för att kraven i Miljöplanen och Miljöbyggnad ska säkerställas. Kulturhus har mycket verksamheter med stora variationer på personbelastning. Ett VAV-system för ventilationen kan vara en bra lösning för att minska energianvändningen. Det gör att man bara ventilerar så mycket man behöver och ger möjlighet att nyttja sig av frikyla. Energiförsörjningen för det här projektet är baserat på en Bergvärmepumpenläggning, men taket kan utan större justeringar anpassas för att kunna placera solceller eller solfångare på taket. Vid planering och byggnation kommer resursanvändningen minimeras genom att aktivt arbeta med förebyggande av avfall och minimera materialåtgång med smarta konstruktioner. Delar av den befintliga beläggningen på torgytan

kommer också att återanvändas. Användande av enbart giftfria material säkerställas genom miljögranskning i Sunda Hus.

Material och ytskikt

Byggnad exteriör
Fasad: Genomfärgad fibercement i 3 olika kulörer
Plåt typ Lindab HB Silvermetallic
Ohyvlade plankor av gran behandlas med Organowood
Locklåkt av gran behandlas med Organowood över alla täta fasadytor

Glaspartier: Struktural glazing med locklist i trä lika locklåkt.
Fönster: Aluminiumfönster

Tak: Ytskikt av papp

Glasat växthus med locklåkt lika Kulturhuset.

Uppskattad fasadareal ca 1590 kvm varav glas (glaspartier + fönster) ca 650 kvm.

Byggnad Interiör
Golv, generellt: Betonggolv
Golv i öppna ytor, bibliotek, foajé och kafé: betonggolv med infälld mönsterlagd marmorsten
Golv i arrangemangssal: Plankgolv av gran på regel
Golv i våtutrymmen: Klinker
Golv i personal samt skapande rum: Plankgolv av trä

Vägg generellt: gips, målas.
Vägg mot öppna ytor, bibliotek, foajé och kafé: hyvlad träpanel av furu.
Akustik med ljudabsorbent bakom vid behov.
Vägg i scenrum: Akustikpanel
Locklist i fasad fortsätter in på insidan och löper runt hela volymerna.

Tak generellt: Målas. Akustikdämpning dikt tak. Synliga installationer målas.

Tak i öppna ytor; bibliotek, foajé och kafé: Undertak av metallnät i ljus kulör.

Ysammansättning
Block 1 Entréfunktioner: 387m2
Block 2 Bibliotek: 748m2
Block 3 Kafé och Kök: 157 m2
Block 4 Arrangemangssal och Blackbox: 281 m2
Block 5 Skapande ytor: 188 m2
Block 6 Unga: 40 m2
Block 7 Utställning: 49 m2
Block 8 Odling i växthusmiljö: *15 m2
Block 9 Personal: 142 m2
Block 10 Service- och biutrymmen: 262 m2

Totalt BRA Kulturhuset: 2254 m2
Total BTA Kulturhuset: 2537m2

*Växthus placeras i egen byggnad.

Vi har omfördelat ytorna genom att minska något på entréfunktioner, främst kommunikationsytor och istället göra kaféet och skapande ytor lite

större. Skapande ytor har fått ett tillägg av en gemensam del där man kan sätta sig antingen vid långbordet eller i någon av sittnischerna. Personalytan är något mindre men anpassad för 13 fasta kontorsplatser då personalen är tänkt att röra sig runt i kulturhuset mellan reception eller samtalsrummen i direkt anslutning till denna, infostationer, verkstad och inlast m.m.